

Raadsvoorstel Rekenkamerrapport Ruimte maken voor inwoners

Waalre, 6 juli 2026

Vergaderdatum:	15 september 2026
Voorstelnummer:	2026-47
Zaaknummer:	1116053
Portefeuillehouder:	Niet van toepassing
Naam opsteller:	Sannah Klein Haneveld
Naam voorstel:	Voorstel tot aannemen Rekenkamerrapport Ruimte maken voor inwoners
Grondslag raadsbesluit:	De Rekenkamer heeft onderzoek gedaan naar het participatiebeleid van de gemeente Waalre. Dit heeft geleid tot een rapport, dat met dit voorstel ter behandeling en besluitvorming aan de raad wordt aangeboden, in overeenstemming met art. 185 Gemeentewet.

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van het eindrapport "Ruimte maken voor inwoners" van de Rekenkamer;
2. De aanbevelingen van de Rekenkamer over te nemen en daarmee:
  - a. Het college te verzoeken om de ambtelijke organisatie te versterken op participatie;
  - b. Het college te verzoeken om met kleine ingrepen de condities voor inwonersbetrokkenheid te verbeteren;
  - c. Het college te verzoeken om in te zetten op de extra aandacht die participatie rondom de omgevingswet vraagt.
  - d. Het college te verzoeken om ruimte te bieden om inwoners echt een rol te geven, en daar als raad zelf ook aan bij te dragen.

Onderwerp

Raadsvoorstel tot aannemen Rekenkamerrapport Ruimte maken voor inwoners

Voorstel

1. Kennis te nemen van het eindrapport "Ruimte maken voor inwoners" van de Rekenkamer;
2. De aanbevelingen van de Rekenkamer over te nemen en daarmee:
  - a. Het college te verzoeken om de ambtelijke organisatie te versterken op participatie;
  - b. Het college te verzoeken om met kleine ingrepen de condities voor inwonersbetrokkenheid te verbeteren;
  - c. Het college te verzoeken om in te zetten op de extra aandacht die participatie rondom de omgevingswet vraagt.
  - d. Het college te verzoeken om ruimte te bieden om inwoners echt een rol te geven, en daar als raad zelf ook aan bij te dragen.

Beoogd resultaat

Met het kennisnemen van dit rapport wordt beoogd inzicht te krijgen in de uitvoering van het participatiebeleid van de gemeente Waalre. Het doel is dat dit leidt tot mogelijke verbeteringen in beleid en uitvoering van het participatiebeleid.

De gehanteerde normen zijn in het Eindrapport opgenomen. Op basis van de beantwoording van deelvragen en de gehanteerde normen zijn conclusies en aanbevelingen voor de toekomst geformuleerd.

Argumenten

Het is aan de raad om een besluit te nemen over de door de Rekenkamer gedane aanbevelingen. De aanbevelingen zijn op de pagina's 12 t/m 14 van het Kernrapport geadresseerd aan de raad en het college. De gebruikelijke procedure van hoor en wederhoor is doorlopen en de bestuurlijke reactie van het college is integraal opgenomen in het Kernrapport.

De Rekenkamer onderzoekt de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het door de gemeente gevoerde beleid. De uitkomsten van de onderzoeken ondersteunen de raad bij het uitvoeren van zijn taken, waarbij het accent ligt op het lerend effect dat van de uitgebrachte onderzoeken kan uitgaan. De Rekenkamer trekt op grond van het verrichte onderzoek conclusies en verstrekt vervolgens rechtstreeks aanbevelingen voor de toekomst aan de raad. De griffier biedt vanuit zijn ondersteunende rol, via het presidium, de raad een technisch raadsvoorstel aan, waarin de aanbevelingen van de rekenkamer zijn verwerkt.

Kanttekeningen

Voor iedere aanbeveling geeft de Rekenkamer aandachtspunten mee in het kernrapport.

1. Ambtelijke organisatie versterken op participatie.

Hierbij valt te denken aan:

- a. Ambitie, beleid en uitvoering met betrekking tot inwonersparticipatie moeten meer op 1 lijn worden gebracht.
- b. Er is grote behoefte aan ondersteuning, ook in praktische vaardigheden in het denken, uitvoeren en oppakken over inwonersparticipatie.
- c. Het zit nog niet in het DNA van Waalre dat inwonersparticipatie een meerwaarde heeft, het wordt als 'erbij' of 'het hoort' gezien. Ervaren dat inwonersparticipatie meerwaarde heeft, geeft het meest vertrouwen in de expertise van de inwoners.
- d. Bemensing van de participatietrajecten is vaak kwetsbaar. Tussentijds stopzetten van een ingezet participatietraject heeft directe negatieve gevolgen voor waardering, betrokkenheid en veel gevallen ook de uitkomst van het participatietraject. Zorg dus voor goede borging van trajecten, bijvoorbeeld door bij elk traject een 2^e verantwoordelijke aan te wijzen.
- e. Het is van belang om regelmatig met inwoners te communiceren, ook als er even niets gebeurt. Het risico op afhakers – zeker bij lange trajecten – is heel groot.
- f. Een zichtbaar en enthousiast figuur die participatie vóórleeft en een vraagbaak is, helpt om participatie onderdeel te laten zijn van trajecten.

2. Verbeter met kleine ingrepen de condities voor inwonersbetrokkenheid.

Hierbij valt te denken aan:

- a. De gemeente staat (per definitie) altijd op achterstand. Daarom is bouwen aan vertrouwen noodzakelijk. Goede communicatie en verwachttingsmanagement helpen hierbij. Ondersteuning bij het participatieproces door mensen die dit kunnen en inventieve methoden inbrengen in het benaderen van inwoners is belangrijk. Maak het persoonlijk en laagdrempelig voor inwoners: 'deze ontwikkeling is van jou!'
- b. De waarde van het kapitaal van de inwoners van Waalre zou nog meer omarmd kunnen worden. Bevraag op expertise van mensen die zich aanmelden om ergens over mee te willen denken.
- c. Te vaak is niet duidelijk waarover de participatie gaat, welke kaders al vaststaan en waar ruimte in zit. Verschaf vooraf helderheid hierover, en blijf dat herhalen.
- d. Het is moeilijk om de lange duur van participatietrajecten te bemensen. Inwoners moeten een lange adem hebben. Bied de mogelijkheid om lange trajecten op te knippen in afgebakende delen en regel instapmomenten.
- e. Durf te experimenteren en het los te laten aan inwoners op kleine schaal (bepaal koers en geef het roer voor een ontwikkeling aan inwoners). Hierbij is bestuurlijke dekking van belang.
- f. Reflecties van inwoners die meedenken over hoe een participatietraject eruit ziet zijn helpend.

3. Participatie rondom de Omgevingswet vraagt extra aandacht, zet hier op in.

Hierbij valt te denken aan:

- a. Volgens de Omgevingswet is de initiatiefnemer verantwoordelijk voor het participatietraject.
- b. Gemeente publiceert alleen over ontwikkelingen via haar kanalen als de gemeente degene is die ontwikkelt. Inwoners willen over iedere ontwikkeling geïnformeerd worden. Regel dat.
- c. College moet nadenken over hoe zij inwonersparticipatie wil borgen binnen anterieure overeenkomsten en op welke trede dan.

4. Raad en college moeten ruimte bieden om inwoners echt een rol te geven.

Hierbij valt te denken aan:

- a. College: processen moeten transparant zijn. Het moet duidelijk zijn wie wat heeft ingebracht en welke vertegenwoordiging er was.
- b. Houd er rekening mee dat trajecten langer duren.
- c. De raad moet een blijvende dialoog voeren over hoe hij inwonersparticipatietrajecten meeneemt in haar besluitvorming. Transparantie hierover is essentieel.

Kosten en dekking

Niet van toepassing.

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Burgerparticipatie

Ter verdieping op het onderzoek heeft de Rekenkamer zelf veelvuldig gebruik gemaakt van inwonerparticipatie, via het zogenoemde Beschouw en Meedenk Team (BMT). Dit team heeft meegedacht over de waardering van participatietrajecten en heeft deze trajecten vervolgens zelf beoordeeld en de gemeente (indirect) geadviseerd op de uitvoering.

Inclusieve samenleving

De Rekenkamer besteedt aandacht aan de rol van inwonersparticipatie bij het betrekken van verschillende groepen inwoners.

Communicatie

Het rapport is via de website van de gemeente openbaar gemaakt.

Kernboodschap

De gemeenteraad vindt het participatiebeleid van de gemeente Waalre een belangrijk onderwerp. Daarom neemt de raad het rapport van de Rekenkamer, inclusief alle aanbevelingen, aan. Ook neemt de gemeenteraad besluiten aan die de uitvoering van dit beleid beter maken.

Vervolgprocedure en planning

De aanbevelingen bevatten een aantal nader op te pakken verbetermogelijkheden. Na vaststelling zullen deze door het college (c.q. de ambtelijke organisatie) én de leden van de gemeenteraad ter uitvoering worden opgepakt.

Bijlagen onderdeel van het voorstel

Dit voorstel bevat alle beslispunten. Er zitten geen bijlagen bij dit raadsvoorstel.

Bijlagen ter informatie

Bijlage 1. Aanbiedingsbrief Rekenkamer

Bijlage 2. Kernrapport Ruimte maken voor inwoners

Bijlage 3. Eindrapport Ruimte maken voor inwoners

PRESIDIUM VAN DE GEMEENTERAAD VAN WAALRE,

Namens deze de griffier,

W.A. Ernes

